

**БДУ: АКСІЯЛАГІЧНАЕ, ТВОРЧАЕ
І ЧАЛАВЕЧАЕ ВЫМЯРЭННІ**

УДК 821.161.3.09(092)Лойка А.А.

**УНІВЕРСІТЭТ І ЛІТАРАТУРА:
ПАСІЯНАРНАСЦЬ ПРАФЕСАРА АЛЕГА АНТОНАВІЧА ЛОЙКІ**

В. П. Рагойша

*Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт
Мінск, Рэспубліка Беларусь
v.rahoisha@tut.by*

Пасіянарны рамантык, або пасіянарый, – такое азначэнне можна цалкам дастасаваць да асобы А. Лойкі. У артыкуле з пазіцыі стваральніка гэтага тэрміна Л. М. Гумілёва, на падставе ўласных назіранняў, аналізу жыццёвых калізій, псіхалогіі і творчай дзейнасці А. Лойкі раскрываюцца асобныя формы двух відаў яго пасіянарнасці: 1) мэтакіраванае і настойлівае фарміраванне ўласнай асобы; 2) пасіянарна ўсвядомленая праца на карысць Беларусі (падрыхтоўка нацыянальна свядомых кадраў, актыўная перакладчыцкая дзейнасць, выпуск твораў у серыі “ЖЗЛ” і інш.).

Ключавыя словы: Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт; пасіянарнасць; прафесар Алег Лойка; віды і формы выяўлення пасіянарнасці.

**UNIVERSITY AND LITERATURE:
POSSIBILITY OF PROFESSOR ALEH ANTONAVICH LOJKA**

V. P. Rahojsa

*Belarus State University
Minsk, Republic of Belarus
v.rahoisha@tut.by*

Passionaire romantic, or just passionary – this definition is fully applicable to the person of Aleh Lojka. In the article, grounded on the position of the author of the term Lev Gumilyov, and based on individual observations, analysis of life’s collisions, psychological features and writings by A. Lojka the two forms of his passionarity are identified: 1) purposeful and consistent self-formation; 2) passionary deliberate work for the good of Belarus (upbringing of the nation-confident cadre, active translation activities, publications in the “Prominent people’s lives” series, etc.).

Key words: Belarus State University, passionary, professor Aleh Lojka, types and forms of passionarity presentation.

Два гады таму назад намаганнямі А. І. Бельскага і А. Л. Вераб’я выйшаў з друку мемуарны фаліант – “Чалавек з сонечнаю ўсмешкай: кніга пра Алега Лойку” (Мінск: Выдавец Зміцер Колас, 2019) [1]. Я, хто добра ведаў А. Лойку на працягу цэлага паўстагоддзя, магу засведчыць усебаковасць і аб’ектыўнасць выяўлення яго асобы ў кнізе – Чалавека, Вучонага, Пісьменніка і Педагога з вялікай літары. Гэта кніга дапаможа і мне раскрыць тэму заяўленага даклада, зусім ці амаль не закранаючы многія аспекты жыцця і творчасці Алега Антонавіча, пра што будуць гаварыць іншыя дакладчыкі.

Сярод сямі дзясяткаў тэкстаў успамянаў і трох дзясяткаў вершаваных прысвячэнняў пра

былога настаўніка, калегу, сябра якіх толькі высокіх азначэнняў не сустрэнеш! Гэта і “вялікі Слонімец” (А. Бельскі, с. 10), “прыроджаны лідар” (Л. Алейнік, с. 5), “сапраўдны працаголік” (А. Круглоў, с. 191), “волат нацыянальнага духу” (А. Марціновіч, с. 71), “чалавек Адраджэння” (А. Бутэвіч, с. 146), “беларускі адраджэнец” (Л. Сінькова, с. 259)... Уладзімір Дамашэвіч называе А. Лойку нават “нацыянальным геніем”, ставячы яго поруч з Уладзімірам Караткевічам (с. 17). Хораша і аб’ектыўна напісаў пра свайго настаўніка, а пасля калегу Генадзь Праневіч, аналізуючы яго аповесць “Кельты не ўміраюць”: “Герой аповесці А. Лойкі Міраслаў Струменіч – якраз з кагорты тых пасіянарных рамантыкаў (падкрэслена мной. – *В. Р.*), змагароў і пакутнікаў за народ і радзіму, апантаных шукальнікаў даўніх сцёртых знакаў уласнай памяці і сакральных заветаў продкаў, што і Антон Косміч і Пташынскі з рамана У. Караткевіча “Чорны замак Альшанскі”, археолаг Іван Іванавіч і Падземны Чалавек – з “Лабірынтаў” В. Ластоўскага, якія імкнуцца ўратаваць Бацькаўшчыну ад гістарычнага небыцця. Да іх, безумоўна, належаць і самі аўтары гэтых твораў, якія адкрывалі і стваралі нацыянальную перспектыву...” (с. 78–79).

Пасіянарны рамантык, або пасіянарый, – відавочна, такое азначэнне можна цалкам дастасаваць да асобы Алега Лойкі. Пасіянарнасць (ад франц. *passionar* – захапляцца, распальваць жарсць), як разумеў стваральнік гэтага паняцця Леў Мікалаевіч Гумілёў (1912–1992), – гэта лішак біяхімічнай энергіі, якую этнас растрачвае на працягу свайго жыцця. Растрачвае найперш праз пасіянарнае – носбітаў гэтай энергіі, здольных да працяглага напружання сіл, неабходных для дасягнення значных мэт.

Не станем здагадвацца, як гэта робіць Л. Гумілёў, хто ці што (Бог? Продак? Космас?..) далі А. Лойку тую няўрымслую і нястрымную біяхімічную энергію, што прадвызначыла яго паводзіны і ўчынкі на працягу ўсяго жыцця. Магчыма нават, той невядомы цыган сярод яго далёкіх продкаў, пра якога ён сам неаднойчы згадваў. Алег Антонавiч яшчэ з маленства, выяўляючы сваю харызматычнасць, пачаў настойліва караскацца да вяршынь навукі і творчасці. Не заўсёды, праўда, яму адразу ўдавалася дасягнуць задуманае. Так, нават на выдатна закончыўшы ў 1948 г. Слоніmsкую СШ і гэтак жа выдатна вытрымаўшы ўступныя экзамены, ён не здолеў ажыццявіць сваю мару – паступіць на самы перспектывны ў той час гістарычны факультэт БДУ. Ды напаткала і ўдача: хлопца запырмеціў нехта з рэктарата і праз паўгода яго, “кандыдата ў студэнты”, залічылі, праўда, не на гістфак, а на беларускае аддзяленне філфака. Аднак для творча-філалагічнай, паэтычнай натуры лепшага нельга было і прыдумаць! Гэта прадвызначыла ўвесь далейшы жыццёвы шлях А. Лойкі, непарыўна звязаны з БДУ: студэнта (1948–1953), аспіранта (1953–1956), кандыдата філалагічных навук, выкладчыка кафедры беларускай літаратуры (з 1956), доктара філалагічных навук (1969), прафесара (1971), загадчыка кафедры (1985–1999), дэкана філфака (1991–1996), члена-карэспандэнта НАН Беларусі (1989), лаўрэата Дзяржаўнай прэміі Беларусі (1990)... А да ўсяго пералічанага ён здолеў яшчэ кожны год выдаваць па кнізе, а то і па некалькі, у якіх таксама, а не толькі ў пасадах і званнях, увасабляліся і яго прыроджаная таленавітасць як вучонага і пісьменніка, і “нястомная працавітасць, уласцівая з дзяцінства” (Д. Бугаёў, с. 17). Сам А. Лойка не раз пісаў: працуючы па некалькі гадзін запар, над сталом “згінаўся радасна (!) ў дугу”, “на работу праменьваў усё, злым становячыся, нелюдзімым”. Усё гэта, урэшце, прывяло і да кніжнага Манблана – “Стокніжка Алега Лойкі”, перад якім “схіляе галаву” не адзін М. Скобла (с. 97).

Можа скласіся ўражанне пра суцэльнага “шчасліўчыка”, “удачніка” А. Лойку. Зразумела, у ягоным жыцці былі і ўдачы, і шчаслівыя моманты. Тым не менш, не магу згадзіцца з выказваннем У. Навумовіча, што “А. А. Лойка заставаўся да канца дзён сваіх на зямлі шчаслівым і радасным чалавекам, не ведаў скрухі і тугі...” (с. 208), або з такім сцверджаннем С. Лаўшука: А. Лойку “вельмі рэдка чынілі сур’ёзныя перашкоды на шляху яго жыццёвай калясніцы” (с. 197). Сам жа С. Лаўшук, гаворачы, што А. Лойка пачаў узначальваць кафедру беларускай літаратуры толькі ў 1985 г., слушна адзначае: “На добры лад гэтае ўзначальванне павінна было б пачацца на 12 гадоў раней – у 1973 годзе”, калі гэту пасаду “вызваліў І. Я. Навуменка, якога прызначылі на пасаду дырэктара Інстытута літаратуры імя Янкі Купалы НАН Беларусі” (с. 194). Да цэлага “ліўня кампрамату”, які тады, паводле С. Лаўшука, “праліўся на бедную галаву Алега Антонавiча”, можна дадаць, як мне помніцца, і разбор на партбюро філфака “самаўсхвалення” А. Лойкі. А яно заключалася ў тым, што ў напісаным да 50-годдзя БДУ калектывным студэнцкім даследаванні “Універсітэт і літаратура”, якім я кіраваў і якое атрымала высокую ацэнку на рэспубліканскім конкурсе студэнцкіх работ, быў, сярод іншых, і асобны раздзел пра А. Лойку. Вось і ўсё “самаўсхваленне”... Ці іншае, пра што таксама ўпамінае С. Лаўшук. У 1989 г., падчас абрання ў члены-карэспандэнты НАН Беларусі, А. Лойка прыйшоў да яго

з просьбай “дапамагчы яму скантактавацца з членамі Аддзялення грамадскіх навук, якія будуць удзельнічаць у галасаванні на выбарах” (с. 196). І. Я. Навуменка тады ўжо быў віцэ-прэзідэнтам Акадэміі навук. Маючы такога сябра, справядліва заўважыў С. Лаўшук, наўрад яшчэ патрэбна нечая дапамога. І вось што ён пачуў: “Іван Якаўлевіч – чалавек, вядома, разумны, і да мяне, нібыта, адносіцца добра, але ён залішне раўніва ставіцца да сваёй славы”. А. Лойка, вядома, помніў, як пры ўсім сяброўстве Іван Якаўлевіч катэгарычна не “параіў” яму выходзіць на абарону доктарскай дысертацыі, хоць яна была ўжо гатовая, прычым на два гады раней за навуменкаўскую, і належныя публікацыі ўжо былі... Так што ведаў Алег Антонавіч і скруху, і тугу на сваім жыццёвым шляху. Я ўжо не кажу пра самы скрушны апошні перыяд яго жыцця, пасля смерці любай жонкі Лідзіі Іванаўны (2002), перыяд, адзначаны горкім разладам з сям’ёй сына, цяжкімі хваробамі і аперацыямі, бязногай інваліднасцю...

Трэба падкрэсліць і тое, што якім бы таленавітым, апантаным працаголікам, выразным пасіянарным ні быў А. Лойка, ён не змог бы столькі здзейсніць, дасягнуць тых навуковых вышынь, каб не адчуваў таварысцкае плячо многіх сваіх сучаснікаў з БДУ і НАН Беларусі, найперш загадчыка кафедры М. Р. Ларчанкі, прафесара Ю. С. Пшыркова, калег па кафедры С. Х. Александровіча, Д. Я. Бугаёва, Н. С. Гілевіча, І. Я. Навуменкі, В. В. Казловай, К. Р. Хромчанкі, М. Б. Яфімавай, рэктара Ф. М. Капуцкага, прарэктара Л. В. Валадзько, дэкана філфака А. А. Волка і інш. Што да паэтычнай творчасці, то сам А. Лойка не раз выказваў удзячнасць за падтрымку Сяргею Дзяргаю, Міколу Аўрамчыку, Уладзіміру Дамашэвічу... У родным Слоніме, калясачны інвалід, ён, паводле Зьніча, вельмі даражыў блізкімі адносінамі “з музай і нянечкай ягоных апошніх гадоў – Раінай, як ён яе зваў, – якая даглядала яго, натхняла...” (с. 181). Жыровіцкі манах і паэт Андрэй Бембель, вядомы пад літаратурным псеўданімам Зьніч, сябраваў з А. Лойкам, часта наведваў яго ў Слоніме. Гаворачы пра Раіну, ён падкрэсліў: “Шмат вершаў ён прысвяціў ёй... самыя пакутныя гады былі й часам незвычайнага творчага ўзлёту” (с. 181). Тады ж, у апошнія гады і месяцы жыцця, А. Лойка, пераадольваючы нясцерпны боль, дзякуючы фізічнай дапамозе Раіны, працаваў над творами, якія ў друку ён ужо не паспеў убачыць, – кнігай эсэ “Займальнае літаратуразнаўства” (2009), эсэістычнай аповесцю “Уладзімір Караткевіч, або Паэма Гарсія Лойкі” (2010)...

Так, А. Лойка з самага дзяцінства валодаў пасіянарнай біяхімічнай энергіяй, быў звышактыўнай асобай. Пра гэта сведчаць і яго родная сястра Люся, якая згадае розныя выдумкі дашкольніка Алежкі, у прыватнасці стварэнне ім сямейнага тэатра, і студэнты, што слухалі лекцыі Алега Антонавіча, якія нагадвалі тэатр аднаго акцёра, і госці на шматлікіх (у тым ліку студэнцкіх “камсамольскіх”) вяселлях, дзе ён заўсёды выступаў у ролі першага свата, і прысутныя на розных сходах і вечарах, у прыватнасці, на “Вечарыне двух Алегаў” – Алега Лойкі і Алега Атаманава, дзе Лойка і вершы чытаў, і спяваў – сам і з Атаманавым – песні, у тым ліку на ўласныя словы і мелодыі, і падыгрываў на акардэоне... Аднак (зноў жа згадаем Л. Гумілёва) пасіянарый вылучаецца тым, што з дапамогай таго лішку біяхімічнай энергіі, што ад прыроды даравана яму, імкнецца не толькі (нават не столькі) ажыццяўляць уласныя мэты, колькі мэты грамадства – іншых членаў этнасу, на паводзіны і псіхічны стан якіх ён імкнецца паўплываць. Праўда, пасіянарнасць, на жаль, не заўсёды кіруецца этыкай, яна аднолькава лёгка ўвасабляецца ў подзвігах і злачынствах, творчасці і разбурэнні, добрым і злым, не прымаючы толькі раўнадушша. Што да А. Лойкі, то менавіта “Ісцінай, Дабром, Прыгажосцю – трыма абсалютамі”, як слухна піша У. Навумовіч, ён імкнуўся кіравацца ўсё жыццё (с. 207).

У чым жа канкрэтна выявілася жаданне пасіянарныя А. Лойкі паўплываць на стан рэчаў у беларускім грамадстве? Перш за ўсё, на маю думку, у мэтаскіраваным і актыўным удзеле ў падрыхтоўцы высокаадукаваных, патрыятычна настроеных нацыянальных кадраў для народнай асветы, навукі і культуры. Гэтыя будучыя кадры ён шукаў яшчэ ў сярэдняй школе, затым іх, асабліва маладых літаратараў, падтрымліваў пры паступленні ва ўніверсітэт, пры навучанні ва ўніверсітэце і нават пры размеркаванні на працу. Як прыгадвае выпускнік філфака БДУ, сёння вядомы празаік і настаўнік Аляксей Якімовіч, “Алег Лойка, лічу, шукаў не проста паэтаў, празаікаў ці крытыкаў, а найперш нацыянальна свядомых маладых людзей, каб потым гартаваць іх з надзеяю, што будуць пашыраць беларускую культуру, беларускую мову” (с. 286). “Гартаванне” гэта праходзіла перш за ўсё на вучэбных занятках, у часе эмацыянальна насычаных лекцый. Апрача звычайнай навучальнай задачы такія лекцыі заўсёды мелі і звышзадачу – улюбіць студэнтаў у беларушчыну. Сёння тыя Лойкавы лекцыі з цеплынёй успамінаюць тысячы настаўнікаў-філолагаў, журналістаў, выдавецкіх работнікаў, супрацоўнікаў літаратурных музеяў, архіваў, бібліятэк нашай

дзяржавы і некаторых замежных краін, дзе прафесар у свой час чытаў курс літаратуры (Балгарыя, Польшча, ГДР і інш.).

Значны плён прынесла і 25-гадовае (!!!) кіраўніцтва А. Лойкі ўніверсітэцкім літаратурным аб'яднаннем “Узлёт”, за час якога было выдадзена сем калектыўных паэтычных зборнікаў, а ў высокае неба літаратуры ўзляцела некалькі дзясяткаў вядомых сёння майстроў беларускага мастацкага слова. Гэта Алесь Бадак, Анатоль Бутэвіч, Юрка Голуб, Генрых Далідовіч, Мар’ян Дукса, Алесь Жук, Сяргей Законнікаў, Сяргей Кавалёў, Алесь Пашкевіч, Алесь Пісьмянкоў, Алесь Разанаў, Алена Руцкая, Казімір Камейша, Галіна Каржанеўская, Уладзімір Мазго, Мікола Маляўка, Уладзімір Марук, Мікола Мятліцкі, Кастусь Цыбульскі, Яўген Хвалеі, Сяргей Чыгрын, Уладзімір Ягоўдзік, Яўгенія Янішчыц, Віктар Ярац і шэраг іншых. Без іх сённяшняю беларускую мастацкую літаратуру і ўявіць цяжка. Як, зрэшты, нельга ўявіць і сённяшняю нашу навуку пра літаратуру без шэрагу вучоных, педагогаў ВНУ, якія пераймалі ў А. Лойкі методыку не толькі даследавання літаратуры, але і яе выкладання. Пералічу некаторых прафесараў, дактароў філалагічных навук, яго былых студэнтаў: Алесь Бельскі, Яўген Гарадніцкі, Таццяна Дасаева, Ігар Жук, Сяргей Кавалёў, Сцяпан Лаўшук, Вячаслаў Рагойша, Валерый Максімовіч, Жанна Некрашэвіч-Кароткая, Людміла Сінькова, Галіна Тычко, Мікола Хаўстовіч, Іван Чарота, Антаніна Шалемава, Таццяна Шамякіна, Іван Штэйнер... Сярод кандыдатаў навук, дацэнтаў – Лада Алейнік, Анатоль Бутэвіч, Анатоль Верабей, Аксана Данільчык, Ігар Запрудскі, Таццяна Казакова, Уладзімір Кароткі, Вольга Козіч, Уладзімір Навумовіч, Генадзь Праневіч, Вольга Русілка, Мікола Трус, Ірына Шматкова і інш. Большасць з іх узначальваюць (або ўзначальвалі) кафедры ў шэрагу ўніверсітэтаў Беларусі і Польшчы, а значыць – могуць (ці маглі) яшчэ ў большай ступені ўплываць на ўзровень развіцця гісторыі, тэорыі літаратуры і літаратурнай крытыкі.

Пры ўсёй эмацыянальнасці А. Лойка, як ні дзіўна, быў адначасова чалавекам разважлівым, стваральнікам і носбітам многіх ідэй. Гэтыя якасці якраз і вызначаюць сапраўднага пасіянарыя. Калі яго прызначылі дэканам філалагічнага факультэта, ён – пры спрыянні не толькі тагачасных грамадскіх абставін перабудовы, але і рэктара БДУ Ф. Капуцкага (у час навучання ў аспірантуры яны жылі ў адным пакоі) – пачаў ажыццяўляць вынашаную ім “канцэпцыю нацыянальнага ўніверсітэта” (Л. Сінькова, с. 260). Адрозна на факультэце ўзнікла некалькі новых кафедраў: беларусазнаўства, беларускай літаратуры XX стагоддзя, тэорыі літаратуры, славянскіх літаратур. Англійская і рамана-германская філалогія арганічна дапоўнілася беларускай філалогіяй. У складзе факультэта запрацавала славянскае аддзяленне, што дало магчымасць упершыню ў гісторыі вышэйшай школы Беларусі рыхтаваць для нацыянальнай культуры спецыялістаў літаральна па ўсіх славянскіх мовах і літаратурах. Зразумела, адчуўся недахоп пэўных спецыялістаў найвышэйшай кваліфікацыі – як для БДУ, так і для дзяржавы ў цэлым. І гэту праблему А. Лойка таксама стаў вырашаць – ужо як старшыня Савета па абароне кандыдацкіх і доктарскіх дысертацый на філалагічным факультэце БДУ. Тагачасны вучоны сакратар Савета А. Бельскі згадвае: пад старшынствам А. Лойкі было абаронена 17 доктарскіх і звыш 80 кандыдацкіх дысертацый (с. 140). Дысертацыйныя даследаванні ўнеслі значны ўклад у развіццё айчыннага літаратуразнаўства, у гісторыю беларускай, рускай і замежных літаратур. Магу гэта пацвердзіць і я – як член, а пасля і старшыня экспертнага савета ВАК, праз які праходзілі тыя дысертацыі. Рэкламацый амаль не сустракаліся. Па сутнасці, літаральна ўсе абароненыя тады кандыдаты і дактары навук апраўдалі атрыманыя навуковыя ступені. Да гэтага варта дадаць актыўную падтрымку А. Лойкам як афіцыйным апанентам шэрагу доктарскіх дысертацый (У. Гніламёдава, М. Грынчыка, М. Мушынскага, Г. Галенчанкі, В. Рагойшы і інш.) пры іх абароне.

Нарэшце, варта падкрэсліць актыўны ўдзел пасіянарыя А. Лойкі ў пашырэнні ведаў і добрай славы пра Беларусь. Гэта адбывалася ў час яго шматлікіх замежных паездак, выступленняў на розных міжнародных форумах. У прыватнасці, у Францыі (у Сарбонскім універсітэце на святкаванні 500-годдзя Ф. Скарыны, 1990 г. і ў Каледж дэ Франс на канферэнцыі “А. Міцкевіч і Еўропа”, 1998 г.), а таксама ў Расіі, Украіне, Польшчы, Індыі, Італіі, Чэхаславакіі, Югаславіі і некаторых іншых краінах. Камандзіравалі ж яго за мяжу і як вучонага, і як пісьменніка. Нельга не згадаць і такі факт. А. Лойка напісаў раманы-эсэ пра Янку Купалу (“Як агонь, як вада”) і Скарыну (“Францыск Скарына, або Сонца Маладзіковае”), упершыню ўвёўшы літаратурны жанр рамана-эсэ ў беларускую прозу. Разам з тым ён – адзіны з беларускіх пісьменнікаў, прычым за ўсю гісторыю беларуска-рускіх літаратурных узаемаадносін – здолеў “прабіцца” з гэтымі творамі ў знакамітую расійскую выдавецкую серыю “Жизнь замечательных людей”. Каб надрукавацца ў серыі “ЖЗЛ”, яму

давялося здзейсніць неверагоднае – атрымаць аўдыенцыю ў тагачаснага Генеральнага сакратара ЦК КПСС – Ю. У. Андропова (пры выданні кнігі “Янка Купала”), а пасля яго раптоўнай смерці – у К. У. Чарненкі (пры выданні кнігі “Скорина”).

Ці не сведчыць і гэты факт пра пасіянарнасць прафесара Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта Алега Антонавіча Лойкі?!

Бібліяграфічныя спасылкі

1. Чалавек з сонечнаю ўсмешкай: кн. пра Алега Лойку / рэдкал.: А. Бельскі (уклад.) [і інш.]. – Мінск: Выдавец Зміцер Колас, 2019. – 323 с. Тут і далей спасылкі падаюцца па гэтым выданні з пазначэннем адпаведнага нумара старонкі ў круглых дужках.

УДК 821.161.3.09(092)Лойка А.А.

АЛЕГ ЛОЙКА – ВУЧОНЫ І ПАЭТ

І. Ф. Штэйнер

*Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Ф. Скарыны
Гомель, Рэспубліка Беларусь
ivansht@tut.by*

У артыкуле асэнсоўваецца творчая асоба Алега Лойкі, адзначаюцца яго прафесійныя і прывабныя чалавечыя якасці, падкрэсліваецца яго роля і значэнне ў развіцці беларускай філалогіі і нацыянальнай паэзіі, зроблены агляд творчай спадчыны вучонага і пісьменніка.

Ключавыя словы: Алег Лойка; вучоны; паэт; рамантык; навука; паэзія; творчасць, чалавек, Настаўнік.

ALEH LOJKA, SCIENTIST AND POET

I. F. Shtainer

*Francisk Skorina Gomel State University
Gomel, Republic of Belarus
ivansht@tut.by*

The article comprehends the creative mind of Aleh Lojka, notes his professional and jovial personal qualities, emphasizes his role and importance in the development of Belarusian philology and national poetry, and reviews the creative heritage of the scientist and writer.

Key words: Aleh Lojka; scientist; poet; romantic; science; poetry; oeuvre, individual, Teacher.

Энцыклапедыі ды “вікіпедыі” гавораць, што Алег Антонавіч Лойка – асоба надзвычай адметная і шматгранная. Ён і вучоны (доктар навук), і прафесар, і член-карэспандэнт Нацыянальнай акадэміі навук, і дэкан, г. зн. чыноўнік, арганізатар вучэбнага працэсу. Гэта сапраўды так. Але найперш ён ПАЭТ. І застаўся такім у памяці і свядомасці нашчадкаў, асабліва тых, хто меў шчасце сустракацца з ім. Паэт ва ўсім: і ў навуцы, і ў жыцці, і ў грамадскай дзейнасці. Бо хто ж сказаў, што паэт – гэта чалавек, які толькі піша вершы, і можа самавыяўляцца ў пляценні славы, у слове? На самой справе паэт праяўляецца ва ўсім. Жэст, рух, адзенне, манера, учынак: усё выяўляе паэта. Гэта ў нейкай ступені слаўты легендарны цар Мідас, які ператвараў у золата ўсё, да чаго дакранецца. Паэт – казачны чараўнік, які метафарызуе рэчаіснасць, і тады свет навакольны паўстае іншым: светлым,